

บทที่ 5

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการกล่าวชะฮาดะตัยนุกับปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์

จากการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดที่ผ่านมาเกี่ยวกับการกล่าวชะฮาดะตัยนุ ปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์พบว่าการกล่าวชะฮาดะตัยนุนั้นมีความสัมพันธ์เป็นอย่างยิ่งกับหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และหลักศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ถึงแม้ว่าการกล่าวชะฮาดะตัยนุจะเป็นหลักปฏิบัติและความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์จะเป็นหลักศรัทธาก็ตาม ทั้งนี้เพราะตามหลักการของอิสลามถือว่า การปฏิบัติจะสมบูรณ์ได้ต้องเกิดจากศรัทธา และความมีศรัทธาจะสมบูรณ์ได้ต้องอยู่ควบคู่กับการปฏิบัติ (al-'Asqalaniy, 1989 : 160) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของอับดุลเลาะ คือยยาญ อับดุลฆอนี (2524, : 17-18) ที่กล่าวว่า

แก่นแท้ของศรัทธาคือ การยึดมั่นในบทบัญญัติต่าง ๆ ที่บรรดานบี และร่อซูลของอัลลอฮ์รับมาจากอัลลอฮ์ ด้วยการกล่าววาจา คือ การกล่าวชะฮาดะตัยนุ การเชื่อมั่นด้วยจิตใจด้วยการมอบหมายกิจการและการปฏิบัติศาสนกิจทั้งหมดเพื่ออัลลอฮ์ และการยินดีในการปฏิบัติทางร่างกายด้วยการปฏิบัติละหมาด การจ่ายซะกาต การถือศีลอด และการประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการกล่าวชะฮาดะตัยนุ กับปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์นั้นสามารถวิเคราะห์ได้เป็นสามระดับคือ

1. ระดับมหภาค

การวิเคราะห์ระดับมหภาค เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชะฮาดะตัยนุกับหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์และหลักศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ในเชิงของที่มาและโครงสร้างของทั้งสอง

1.1 ที่มา

ชะฮาดะตัยนุกับหลักศรัทธาต่ออัลลอฮ์และหลักศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์มีความสัมพันธ์ระดับมหภาคในเชิงของที่มาคือ ทั้งสองมาจากที่มาเดียวกันคือ อัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้าของผู้ทรงกำหนดบทบัญญัติทั้งหมดของศาสนาอิสลามให้มาเป็นระบบที่ใช้ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

จากการศึกษาถึงปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ในอิสลาม พบว่า อัลลอฮ์มิทรงเป็นเพียงผู้กำหนดบทบัญญัติ และธรรมเนียมในการดำเนินชีวิตให้กับมนุษย์เท่านั้น แต่พระองค์ทรงมีคุณลักษณะอันสมบูรณ์มากมายที่ไม่มีผู้ใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะมีคุณลักษณะอันสมบูรณ์ดังกล่าวนอกจากพระองค์อัลลอฮ์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

การกำหนดบทบัญญัติทางศาสนา เป็นหนึ่งในคุณลักษณะของอัลลอฮ์ซึ่งแสดงถึงพระมหากษัตริย์คุณ และความโปรดปรานของพระองค์ ที่ทรงมีต่อมนุษย์โดยที่พระองค์มิทรงทอดทิ้งมนุษย์ให้มีชีวิตอยู่ โดยปราศจากทางนำในการดำเนินชีวิต ซึ่งความโปรดปรานดังกล่าวของพระองค์เป็นเพียงส่วนหนึ่งจากความโปรดปรานอันไม่มีขีดจำกัดของพระองค์เท่านั้น ดังที่อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ในอัล-กุรอาน บทอิบรอฮีม โองการที่ 34 ที่มีความว่า “...และหากพวกเจ้านับจำนวนถึงความโปรดปรานของอัลลอฮ์แล้วพวกเจ้าก็ไม่สามารถที่จะนับจำนวนได้อย่างครบถ้วนได้”

1.2 โครงสร้าง

ชะฮาดะตัยนุเป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานประการแรกของศาสนาอิสลาม ในขณะที่ความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์เป็นหลักศรัทธาขั้นพื้นฐานของศาสนาอิสลาม ดังนั้นหากวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับโครงสร้างของทั้งสองจะพบว่า ทั้งสองนั้นเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของศาสนาอิสลามที่จะขาดไม่ได้และมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ทั้งนี้เพราะชะฮาดะตัยนุเป็นปฐมบทของหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานของศาสนาอิสลามซึ่งการปฏิบัติศาสนกิจทั้งหมดของศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นการละหมาดหรืออะไรก็ตามจะไม่ถูกต้องสมบูรณ์ หากปราศจากจากพื้นฐานของการกล่าว ชะฮาดะตัยนุ (al-Hajjiy, 1989 : 75) ความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ก็เช่นเดียวกันเป็นหลักศรัทธาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญในระดับโครงสร้างของศาสนาอิสลาม เพราะความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ มิใช่เป็นเพียงแต่เป็นพื้นฐานของหลักศรัทธาประการอื่นเท่านั้น แต่เป็นพื้นฐานของศาสนาอิสลาม และพื้นฐานของสรรพสิ่งทั้งหมดในจักรวาลอีกด้วย ดังนั้นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่ง

เจตนาธรรมณ์ของการกล่าวชะฮาดะตัยนุด้วยความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และมีศรัทธาต่อบรรดานบี และร่อซูลของพระองค์ ก็เท่ากับผู้นั้นเป็นผู้รักษาโครงสร้างความเป็นมุสลิมในตัวของเขาไว้ ได้อย่างครบถ้วนและได้ชื่อว่าเป็นมุสลิมที่แท้จริง และเป็นผู้ศรัทธาที่แท้จริงอีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ใดที่กล่าวชะฮาดะตัยนุ โดยไร้ซึ่งความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ก็เท่ากับผู้นั้นได้ทำลายความเป็นโครงสร้างความเป็นมุสลิมในตัวของผู้้นั้นลงเช่นกัน และได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาอีกด้วย

2. ระดับทวิภาค

การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างชะฮาดะตัยนุ กับปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ในระดับทวิภาค เป็นการวิเคราะห์ว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในเชิงของความมีศรัทธา มีความสัมพันธ์ในเชิงของการปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในเชิงของผลที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิม

2.1 ความสัมพันธ์ในเชิงศรัทธา

จากการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วยการกล่าวชะฮาดะตัยนุ พบว่า การกล่าวชะฮาดะตัยนุ แรกว่า ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์ นั้นหมายถึง การกล่าวด้วยวาจา การยืนยันด้วยจิตใจว่า แท้จริงผู้ที่สมควรได้รับการเคารพสักการะที่แท้จริงนั้นคือ พระองค์อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งเพียงพระองค์เดียว ไม่มีภาคีใด ๆ ร่วมกับพระองค์ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงการยอมรับในการให้เอกภาพต่ออัลลอฮ์ด้วยการไม่ตั้งภาคีใดๆในการเคารพสักการะนอกจากพระองค์ ซึ่งการยอมรับในเอกภาพของอัลลอฮ์จากการศึกษาในบทที่ 3 ที่ว่าด้วยปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์นั้น พบว่าเป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ดังนั้น ความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ จึงเป็นเป้าหมายหลักของการกล่าว ชะฮาดะตัยนุแรก และการกล่าวชะฮาดะตัยนุแรกก็เป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธา

จากการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วยการกล่าวชะฮาดะตัยนุ พบว่า การกล่าวชะฮาดะตัยนุที่สองว่า มุฮัมมัดร่อซูลุลลอฮ์ นั้นหมายถึง การกล่าวด้วยวาจา การยืนยันด้วยจิตใจว่า มุฮัมมัด เป็นร่อซูลของอัลลอฮ์ อันเป็นการยอมรับในการเป็นร่อซูลของมุฮัมมัด คือลฯ ซึ่งการยอมรับในการเป็นร่อซูลของมุฮัมมัด คือลฯ จากการศึกษานี้ในบทที่ 4 ที่ว่าด้วยปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์นั้น พบว่า เป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ ดังนั้นความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์จึงเป็นเป้าหมายหลักประการหนึ่งของการกล่าวชะฮาดะตัยนุ และการกล่าวชะฮาดะตัยนุที่สองก็เป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธา

2.2 ความสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วยชะฮาดะตัยนุ พบว่า ผลที่ติดตามมาและผลที่ได้รับจากการกล่าวชะฮาดะตัยนุนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต ทศนคติ และจิตใจของผู้ที่กล่าวถ้อยคำนั้นเป็นอย่างมาก ซึ่งมีได้เกิดจากการกล่าวชะฮาดะตัยนุที่ออกมาจากเพียงลมปากเท่านั้น แต่ต้องเกิดจากประกอบ 3 ประการคือ ต้องมีศรัทธาเชื่อมั่นมั่นภายในจิตใจต่อคำกล่าวนั้นซึ่งก็คือต้องมีศรัทธาต่ออัลลอฮุและศรัทธาต่อมุฮัมมัด ร่อซูลของพระองค์ ต้องมีการกล่าวยืนยันความมีศรัทธานั้นด้วยการกล่าวถ้อยคำชะฮาดะตัยนุ และสุดท้ายต้องยินยอมรับผลที่ติดตามมาจากการกล่าวถ้อยคำนั้น ด้วยการปฏิบัติทางร่างกาย ซึ่งก็คือการปฏิบัติศาสนกิจตามที่อัลลอฮุและบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ทรงมีบัญชาใช้อย่างเคร่งครัดโดยไม่ฝ่าฝืนคือตั้งแต่ประการใด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การแปรรูปของการกล่าวถ้อยคำชะฮาดะตัยนุเป็นการปฏิบัตินั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลและบรรลุถึงเป้าหมายอันสมบูรณ์ของการกล่าวชะฮาดะตัยนุ

จากการศึกษาในบทที่ 3 ที่ว่าด้วยปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุ และบทที่ 4 ที่ว่าด้วยปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮุ พบว่า ผลของความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุ และผลของความมีศรัทธาต่อบรรดานบี และร่อซูลของอัลลอฮุนั้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต ทศนคติ และจิตใจของผู้ศรัทธานั้นเป็นอย่างมาก ซึ่งผลดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากการมีศรัทธาภายในจิตใจเท่านั้น แต่ต้องประกอบกับการกล่าวด้วยวาจาและการปฏิบัติด้วยร่างกายควบคู่กันไป ซึ่งการปฏิบัติตามสิ่งที่อัลลอฮุและร่อซูลของพระองค์ทรงใช้และการออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮุและร่อซูลของพระองค์ทรงห้ามนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธาที่มีต่ออัลลอฮุและเป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงสรุปได้ว่า การแปรรูปความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุและความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์เป็นการปฏิบัตินั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลและบรรลุเป้าหมายอันสมบูรณ์ของความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุและความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์

2.3 ผลที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิม

จากการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วยผลของการกล่าวชะฮาดะตัยนุที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิม บทที่ 3 ที่ว่าด้วยผลของความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิม และบทที่ 4 ที่ว่าด้วยผลของความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮุที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิม พบว่า ผลของการกล่าวชะฮาดะตัยนุ ผลของความมีศรัทธาต่ออัลลอฮุ และผลของความมีศรัทธาต่อบรรดานบี

และร่อซูลของอัลลอฮ์ที่มีต่อวิถีชีวิตมุสลิมนั้นมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน กล่าวคือ การมีความเข้าใจอย่างถูกต้องในความหมายของการกล่าวชะฮาดะตัยนฺ มีศรัทธาอย่างถูกต้องต่ออัลลอฮ์ และมีศรัทธาอย่างถูกต้องต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ย่อมสามารถส่งผลต่อทัศนคติ แนวความคิด และการปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตของมุสลิมให้เป็นไปตามครรลองอันถูกต้องของศาสนาอิสลาม ที่อัลลอฮ์ทรงบัญญัติ และบรรดานบี และร่อซูลของพระองค์ได้ทำเป็นแบบอย่างเอาไว้ ปฏิเสธและหันหลังให้กับแนวทางที่สวนทางกับอิสลามโดยเฉพาะแนวทางที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮ์ และการประกอบอุตริกรรมทางศาสนา อันจะเป็นการนำพาชีวิตของเขาไปสู่ความพาสกและความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

3. ระดับจุลภาค

การวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ระหว่าง การกล่าวชะฮาดะตัยนฺ กับปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์และปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ระดับจุลภาค เป็นการวิเคราะห์เฉพาะส่วนระหว่างชะฮาดะตัยนฺแรกกับชะฮาดะตัยนฺที่สอง และระหว่างปรัชญาความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์กับปรัชญาความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ ในเชิงของการจัดลำดับ และการจำแนก

3.1 การจัดลำดับ

จากการศึกษาในบทที่ 2 ที่ว่าด้วยการกล่าวชะฮาดะตัยนฺ พบว่า การกล่าวปฏิญาณตนว่า มุฮัมมัด เป็นร่อซูลของอัลลอฮ์ ซึ่งเป็นชะฮาดะตัยนฺที่สองนั้น เป็นการกล่าวที่เกิดขึ้นหลังจากการกล่าวปฏิญาณตนว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด (ที่เที่ยงแท้)นอกจากอัลลอฮ์ ซึ่งเป็นชะฮาดะตัยนฺแรก เป็นการบ่งบอกว่า การยอมรับในการเป็นร่อซูลของมุฮัมมัด คือล๑ นั้นเกิดขึ้นหลังจากการยอมรับในการเป็นพระเจ้าของอัลลอฮ์เสียก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดลำดับถึงความสำคัญในฐานะและตำแหน่งที่ได้รับอย่างเหมาะสมของอัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์

จากการศึกษาในบทที่ 3 ที่ว่าด้วยความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และบทที่ 4 ที่ว่าด้วยความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ พบว่า ความมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์นั้นเป็นหลักศรัทธาประการแรกที่เป็นพื้นฐานของหลักศรัทธาประการอื่น ๆ ทั้งหมด เพราะพระองค์ทรงเป็นปฐมเหตุของสรรพสิ่ง ปฐมเหตุของบทบัญญัติทางศาสนา รวมทั้งปฐมเหตุการมาของบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ด้วย ดังนั้นการมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์นั้นย่อมเกิดขึ้นก่อนการมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ เพราะการยอมรับต่อเหตุคือ ยอมรับในอัลลอฮ์นั้น

ย่อมส่งผลให้เกิดการยอมรับในผลคือ ยอมรับในบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดลำดับถึงความสำคัญในฐานะและตำแหน่งที่ได้รับอย่างเหมาะสมของอัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์

3.2 การจำแนก

อัลลอฮ์ทรงตรัสไว้ในอัล-กุรอาน บทอัน-นิซาอฺ โองการที่ 150-151 ที่มีความว่า “แท้จริงบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และบรรดาร่อซูลของพระองค์ และต้องการที่จะจำแนกระหว่างอัลลอฮ์และบรรดาร่อซูลของพระองค์ และกล่าวว่า เราศรัทธาในบางคน และปฏิเสธศรัทธาในบางคน และพวกเขาต้องการที่จะยึดเอาระหว่างนั้นซึ่งทางใดทางหนึ่งชนเหล่านี้ย่อมเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธาโดยแท้จริง และเราได้เตรียมไว้แล้วซึ่งการลงโทษที่ยังความอับยศแก่ผู้ปฏิเสธ”

อัล-กุรอาน โองการดังกล่าวบ่งบอกว่า การแบ่งแยกด้วยการเลือกที่จะศรัทธาระหว่างอัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์นั้น เป็นลักษณะการกระทำของผู้ปฏิเสธศรัทธาที่แท้จริงซึ่งเขาจะได้รับกับการลงโทษจากอัลลอฮ์อย่างอับยศที่สุด

อัล-กุรอาน โองการดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นของความสัมพันธ์ต่ออัลลอฮ์และความมีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของพระองค์ที่ไม่อาจถูกจำแนกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้น ผู้ที่มีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ จะต้องมีศรัทธาต่อบรรดานบี และร่อซูลของพระองค์ เช่นเดียวกับผู้ที่มีศรัทธาต่อบรรดานบีและร่อซูลของอัลลอฮ์ก็จะต้องมีศรัทธาต่ออัลลอฮ์ด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ในระดับทวิภาคที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ความมีศรัทธาเป็นเป้าหมายของชะฮาดะตัยนฺและชะฮาดะตัยนฺก็เป็นส่วนหนึ่งของความมีศรัทธา เมื่อเป็นเช่นนี้ อัล-กุรอาน โองการดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นของชะฮาดะตัยนฺแรกกับชะฮาดะตัยนฺที่สองที่ไม่สามารถถูกจำแนกออกจากกันได้เด็ดขาด ดังนั้นผู้ที่ยอมรับในการกล่าวชะฮาดะตัยนฺแรกในการเป็นพระเจ้าของอัลลอฮ์ก็ต้องกล่าวยอมรับในชะฮาดะตัยนฺที่สองในการเป็นร่อซูลของมุฮัมมัด คือลฯ เช่นเดียวกับผู้ที่กล่าวยอมรับในชะฮาดะตัยนฺที่สองในการเป็นร่อซูลของมุฮัมมัด คือลฯ ก็จะต้องกล่าวยอมรับในชะฮาดะตัยนฺแรกในการเป็นพระเจ้าของอัลลอฮ์เช่นกัน